

PW.II-132/13

Pani
Prof. Irena Lipowicz
Rzecznik Praw Obywatelskich

Szanowna Pani Profesor,

Zarząd Krajowy OZZL chciałby zwrócić uwagę Rzecznika Praw Obywatelskich na istotną – w naszej ocenie - wadę prawną, dotyczącą ustawy z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych, która pozwala Prezesowi Narodowego Funduszu Zdrowia na dowolne kształtowanie wymogów wobec lekarzy wykonujących świadczenia zdrowotne finansowane przez Fundusz. Może to skutkować – i faktycznie skutkuje – nierównym traktowaniem lekarzy i dyskryminacją niektórych z nich poprzez nieposzanowanie ich praw nabytych. Stanowi to złamanie konstytucyjnej zasady państwa prawnego i zasady równości wobec prawa. Dodatkowym skutkiem jest „sztuczne” ograniczenie dostępności niektórych świadczeń zdrowotnych.

Art. 146 ust.1. pkt 3 ustawy z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (Dz. U. Nr 210, poz. 2135, z późn. zm.) upoważnia Prezesa NFZ do określenia *warunków wymaganych od świadczeniodawców*, udzielających chorym świadczeń zdrowotnych refundowanych przez Fundusz. Mieszczą się w nich także wymagania dotyczące personelu medycznego, w tym lekarzy. Na tej podstawie Prezes NFZ wydaje odpowiednie *zarządzenia*. Jednak to upoważnienie ustawowe jest bardzo ogólne i nie zawiera jakichkolwiek wytycznych dotyczących treści zarządzenia wydawanego przez Prezesa NFZ. Prezes Funduszu ma w ten sposób pełną swobodę i dowolność w ustalaniu wymagań dotyczących lekarzy (i innego personelu medycznego), co może skutkować nierównym traktowaniem lekarzy i dyskryminacją niektórych z nich np. przez nieposzanowanie ich praw nabytych.

Taki właśnie fakt ma miejsce – przykładowo - w odniesieniu do lekarzy wykonujących badanie endoskopowe układu pokarmowego. Zarządzenie Nr 80/2008/DSOZ Prezesa NFZ z dnia 14.10. 2008 r. w sprawie określenia warunków zawierania i realizacji umów w rodzaju: AOS (ambulatoryjna opieka specjalistyczna) określa m. innymi wymogi, jakie muszą spełnić lekarze zatrudnieni w pracowniach endoskopii przewodu pokarmowego (załącznik nr 3b). Zarządzenie to przewiduje, że uprawnionymi do przeprowadzania badań endoskopowych przewodu pokarmowego są:

lekarz specjalista:

- * gastroenterolog,
- * chorób wewnętrznych, chirurgii ogólnej, pediatrii - z potwierdzeniem kwalifikacji do wykonywania endoskopii wg systemu opracowanego przez konsultanta krajowego i PTG lub z potwierdzeniem zarządu PTG o złożeniu "Wniosku o przyznanie Dyplomu umiejętności PTG" określonego uchwałą PTG nr 2/06/2006
- * chirurg posiadający certyfikat Sekcji Chirurgii Endoskopowej Towarzystwa Chirurgów Polskich

Powyższe zarządzenie eliminuje z możliwości zatrudnienia w pracowniach endoskopowych prowadzonych w ramach AOS tych lekarzy, nie będących gastroenterologami, którzy faktycznie mają kwalifikacje do wykonywania powyższych badań i mogą je udokumentować, ale nie spełniają warunków zawartych w *Zarządzeniu*. Powód niespełniania tych warunków jest prosty: w momencie, gdy lekarze ci nabywali wspomniane umiejętności - obowiązywały inne procedury szkolenia i inne formy udokumentowania umiejętności niż zawarte w przedmiotowym *Zarządzeniu*. Nie przekreśla to jednak faktu, że lekarze ci rzeczywiście potrafią wykonywać powyższe badania i mają odpowiednie dokumenty potwierdzające ten fakt – zgodnie z przepisami, jakie obowiązywały w momencie, gdy oni umiejętności te zdobywali.

Problem ten jest zresztą szerszy i dotyczy także innych umiejętności lekarskich, a nawet specjalizacji. Wynika to z faktu, że w ostatnich latach następują szybkie zmiany przepisów dotyczących kształcenia podyplomowego lekarzy: zmieniane są programy specjalizacji (ich merytoryczna „zawartość”) i następuje stopniowe sformalizowanie sposobów nabywania przez lekarzy tzw. *umiejętności szczegółowych*, które mają „międzyspecjalizacyjny” charakter, jak np. badanie USG, badanie endoskopowe, badanie echokardiologiczne itp. Jeszcze parę lat temu sposób nabywania tych umiejętności szczegółowych był inny niż obecnie, bardziej „zdecentralizowany” i zróżnicowany, a mniej sformalizowany. Nie można jednak powiedzieć, że był mniej ważny lub gorszy, o czym świadczy fakt, że lekarze, którzy nabyli te umiejętności według tamtych zasad zostali pozytywnie zweryfikowani w praktyce i przez całe lata badali pacjentów właściwie. Trudno przypuszczać, że nagle te umiejętności stracili. Wobec tego wymaganie aby lekarze ci po raz kolejny dokumentowali swoje umiejętności według przepisów, które obecnie NFZ uznaje za obowiązujące jest nieuzasadnione. W istocie łamie to konstytucyjną zasadą państwa prawnego, chroniącą prawa nabyte obywatela. Na marginesie warto zauważyć, że weryfikacja posiadanych przez lekarzy umiejętności proponowana w zarządzeniu prezesa NFZ musiałaby trwać wiele lat, a w tym czasie pacjenci będą pozbawieni odpowiedniej pomocy lekarskiej. A co się stanie, jeżeli odpowiednie towarzystwa naukowe opracują nowe zasady potwierdzania określonych umiejętności lekarskich lub pojawi się zapowiadane od lat rozporządzenie ministra zdrowia w tej sprawie? Czy lekarze ponownie będą zmuszeni do potwierdzania na nowych zasadach tego, co już raz potwierdzili? Takie rozumowanie prowadziłoby do absurdu. Jest jednak ono całkowicie – prawnie - dopuszczalne na gruncie obowiązujących przepisów ustawy, dających prezesowi NFZ zupełną dowolność w tym zakresie.

Dowolność ta pozwala także na – nieuzasadnione merytorycznie - różnicowanie lekarzy posiadających te same kwalifikacje. Żeby trzymać się przytoczonego przykładu lekarzy uprawnionych do wykonywania badań endoskopowych przewodu pokarmowego, podamy, że lekarze, którzy nie mają prawa wykonywać tych badań w AOS (ambulatoryjnej opiece specjalistycznej) - zgodnie z przytoczonym wyżej zarządzeniem Prezesa NFZ, mają prawo je wykonywać jeśli pracują na oddziale gastroenterologicznym szpitala - zgodnie z innym zarządzeniem Prezesa Funduszu (załączniki nr 4 do Zarządzenia Nr 17/2011/DSOZ Prezesa Narodowego Funduszu Zdrowia z dnia 6 kwietnia 2011 r.)

Wobec powyższego zwracamy się do Rzecznika Praw Obywatelskich z prośbą o :

- zwrócenie uwagi Prezesowi NFZ, że łamie konstytucyjną zasadę ochrony praw nabytych, gdy w swoich zarządzeniach nie uznaje określonych umiejętności (np. wykonywania badań endoskopowych

przewodu pokarmowego) nabytych przez lekarzy wcześniej i na zasadach wówczas obowiązujących zanim zarządzenie Prezesa Funduszu zostało wydane;

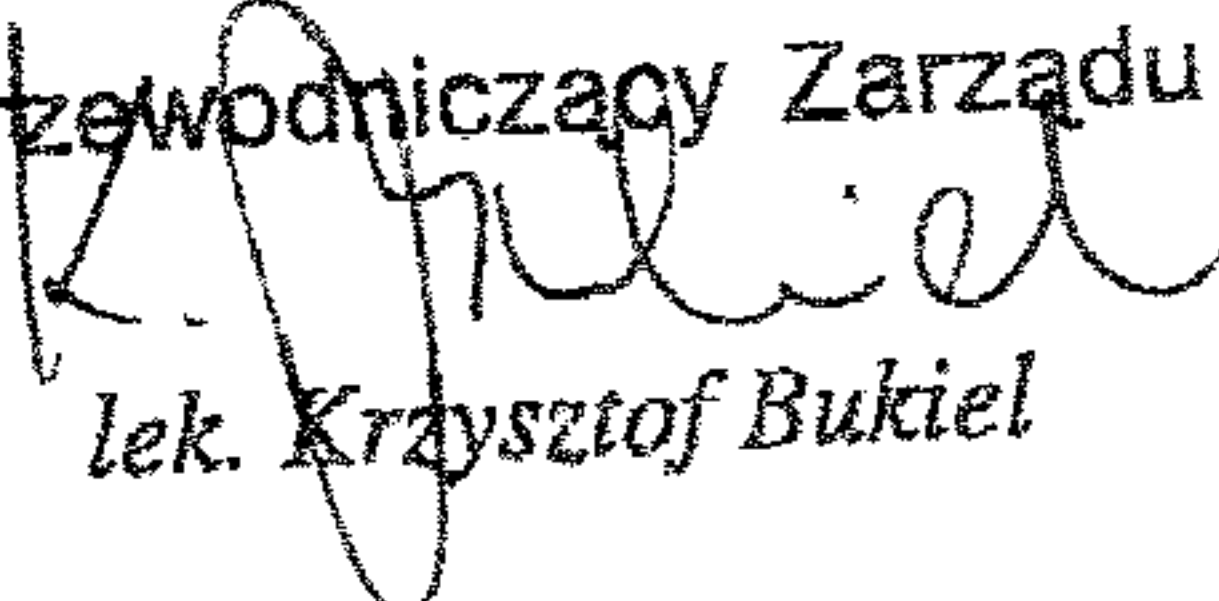
- wpłynięcie na Prezesa NFZ aby tak zmienił treść swoich zarządzeń żeby przestrzegana była konstytucyjna zasada ochrony praw nabytych (przez lekarzy);

- wystąpienie do Trybunału Konstytucyjnego z wnioskiem o stwierdzenie, że przepis art. 146 ust.1. pkt 3 ustawy z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (Dz. U. Nr 210, poz. 2135, z późn. zm.) jest niezgodny z Art. 92.ust 1 Konstytucji RP przez to, że zawarte w nim upoważnienie dla Prezesa NFZ jest zbyt ogólne i nie zawiera wymaganych w takim przypadku szczegółowych wytycznych co do treści zarządzeń Prezesa Funduszu.

Z wyrazami szacunku

Zarząd Krajowy

Ogólnopolskiego Związku Zawodowego Lekarzy

Przewodniczący Zarządu

lek. Krzysztof Bukiel